ISTANBUL UNIVERSITY - FACULTY OF LAW

Statement

The scientific co-supervisor for the PhD thesis in "Jurisprudence" code of specialization 6D030100
by **Zheksembayeva Narkes**
"Information human rights in the conditions of digitalization of the Republic of Kazakhstan"

The problem of ensuring and protecting human rights is complex, complex and dynamic. Human rights are developed, enriched, their composition and content are expanded under the influence of various factors. Moreover, if some factors act evolutionarily, the Internet contributes to much more tangible changes in law in general and human rights in particular.

The basic human rights guaranteed by constitutional and international legal acts vary in legislation depending on a particular historical stage of the country's development. The legislator must ensure the optimal level of specification of constitutional rights and freedoms.

The digitalization of citizens' lives has gradually led to the emergence of "digital rights", which are proposed to understand the rights of citizens to access, use, create and publish digital works, to access and use computers and other electronic devices, communication networks and the Internet, as well as the right to freely communicate and express their opinions on the Network and the right to inviolability of the private information sphere, including the right to confidentiality, anonymity of their digitized personal information.

The era of information technology dictates the need for revision of universal human rights and their expansion. today, one of the main tasks of the state is to recognize and protect the digital rights of citizens from possible violations, while ensuring the constitutional and legal security of the individual, society and the state on the basis of the constitution and taking into account the necessary international documents.

With the introduction of modern digital technologies in life, with the broad declaration of human and civil rights and freedoms by the constitutions of most countries, the legal vulnerability of the individual remains obvious. The current situation requires the development of a concept for the development of a system of legislation in the field of human rights protection in the field of digital technologies.

The dissertation research of **Zheksembayeva Narkes** is written on an actual topic. Interest in human rights in modern conditions of digital affairs and digitalization is growing. This is associated with serious problems in the protection of human rights. The state, financial organizations and the person himself are sometimes powerless to ensure their information security. This requires the adoption of adequate response measures.

In this matter, the law must play a decisive role. Control over unscrupulous Internet users, scammers, hackers and other persons no longer solves the problem. Big problems are caused by the financial interests of financial companies, namely the sale of personal data of customers. This issue is the least resolved, both in the national and international legal field.

These and many other questions are raised in the dissertation research of **Zheksembayeva Narkes**.

The conclusions and scientific results obtained by the dissertation are interesting not only from the point of view of information and constitutional law, but also from the point of view of political science, sociology, psychology and pedagogy.

The analysis of information impact is also of great interest. The lack of legal regulation in the fight against information bullying clearly shown by the dissertation also deserves attention.

This allowed us to theoretically substantiate a number of proposals for improving the current legislation of the Republic of Kazakhstan.

Special attention should be paid to the proposals on the further formation of the generation of human rights, referring to the latter information rights.

The dissertation is the first monographic study of the development and protection of human information rights in the context of digitalization.

The dissertation work has an internal unity. The structure of the dissertation is logical and allows you to achieve the goals and objectives set by the dissertation. The work is holistic in nature, it logically combines the investigated questions, hypotheses, conclusions and results of the study. The conclusions of the dissertation have logic and reasonableness of presentation.

The dissertation work has a high practical significance.

Accordingly, I believe that the dissertation research of **Zheksembayeva Narkes** on the topic "Information human rights in the conditions of digitalization of the Republic of Kazakhstan" meets the requirements and can be admitted to the defense.

Scientific supervisor
Professor,
Istanbul University,
Faculty of Law

Emrehan İnal

СТАМБУЛ УНИВЕРСИТЕТІ - ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

6D030100 - «Құқықтану» мамандығы
бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған
ЖЕКСЕМБАЕВА НАРКЕСТІҢ
«Қазақстан Республикасын цифрландыру жағдайында адамның ақпараттық құқықтары»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ПІКІР

Адам құқықтарын қамтамасыз ету және қорғау мәселесі күрделі және қарқынды. Адам құқықтары әртүрлі факторлардың әсерінен дамып, байып, құрамы мен мазмұны кеңейіп келеді. Оның үстіне, егер кейбір факторлар эволюциялық жолмен әрекет ететін болса, интернет жалпы заңнамада, атап айтқанда, адам құқықтары саласындағы айтарлықтай өзгерістерге ықпал етеді.

Конституциялық және халықаралық-құқықтық актілермен кепілдендірілген адамның негізгі құқықтары ел дамуының нақты тарихи кезеңіне байланысты заңнамалық тұрғыдан ерекшеленеді. Заң шығарушы конституциялық құқықтар мен бостандықтардың оңтайлы егжей-тегжейлі деңгейін қамтамасыз етуі тиіс.

Азаматтардың өмірін цифрландыру бірте-бірте «цифрлық құқықтардың» пайда болуына әкелді, бұл азаматтардың цифрлық туындыларға қол жеткізу, пайдалану, жасау және басып шығару, компьютерлер мен басқа да электрондық құрылғыларға қол жеткізу және байланыс құқықтарын білдіреді. Желілер, сондай-ақ интернетте еркін сөйлесу және өз пікірін білдіру құқығы және жеке ақпарат саласына қол сұғылмаушылық құқығы, оның ішінде цифрланған жеке ақпараттың құпиялылығы мен анонимділігі құқығы болып табылады.

Ақпараттық технологиялар дәуірі жалпы адам құқықтарын қайта қарастыру және оларды кеңейту қажеттілігін талап етеді. Бүгінгі таңда мемлекеттің басты міндеттерінің бірі – Конституция негізінде және қажетті талаптарды ескере отырып, адамның, қоғамның және мемлекеттің конституциялық-құқықтық қауіпсіздігін қамтамасыз ете отырып, азаматтардың цифрлық құқықтарын мүмкін болатын бұзушылықтардан тану және қорғау болып табылады.

Заманауи цифрлық технологиялардың өмірге енуімен, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтары көптеген елдердің конституцияларында кеңінен жариялануымен жеке тұлғаның құқықтық осалдығы айқын болып қалады. Қазіргі жағдай адам құқықтарын қорғау саласындағы және цифрлық технологиялар саласындағы заңнамалық жүйені дамыту тұжырымдамасын әзірлеуді талап етеді.

Жексембаева Наркестің диссертациялық зерттеуі өзекті тақырыпты қамтиды. Мемлекет, қаржы ұйымдары және адамдардың өзі кейде өздерінің

ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қауқарсыз. Бұл тиісті заңи жауапкершілік шараларын қабылдауды талап етеді.

Бұл мәселеде заң шешуші рөл атқаруға тиіс. Жосықсыз интернет пайдаланушыларды, алаяқтарды, хакерлерді және басқаларды бақылау енді мәселені шешпейді. Үлкен мәселелер қаржылық компаниялардың қаржылық мүдделерінен, атап айтқанда, клиенттердің жеке деректерін сатудан туындайды. Бұл мәселе ұлттық және халықаралық-құқықтық салаларда ең аз шешілген. Осы және басқа да көптеген мәселелер Жексембаева Наркестің диссертациялық зерттеуінде баяндалған.

Диссертацияның нәтижесінде алынған тұжырымдар мен ғылыми нәтижелер тек ақпараттық және конституциялық құқық тұрғысынан ғана емес, саясаттану, әлеуметтану, психология және педагогика тұрғысынан да қызықты.

Ақпараттық әсерді талдау да үлкен қызығушылық тудырады. Диссертацияда анық көрсетілген ақпараттық қорлаумен күрестегі құқықтық реттеудің жеткіліксіздігі де назар аударуды қажет етеді.

Бұл Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын жетілдіру бойынша бірқатар ұсыныстарды теориялық тұрғыдан негіздеуге мүмкіндік берді. Соңғы ақпараттық заңнаманы ескере отырып, адам құқықтарының ұрпақтарын одан әрі қалыптастыру жөніндегі ұсыныстарға ерекше назар аудару керек.

Диссертациялық жұмыс цифрландыру контекстінде адамның ақпараттық құқықтарының дамуы мен қорғалуына арналған алғашқы монографиялық зерттеу болып табылады.

Диссертациялық жұмыстың ішкі тұтастығы бар. Диссертацияның құрылымы қисынды және диссертацияның алға қойған мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге мүмкіндік береді. Жұмыс біртұтас сипатқа ие; ол зерттеу сұрақтарын, гипотезаларды, қорытындыларды және зерттеу нәтижелерін логикалық түрде біріктіреді. Диссертацияның қорытындылары логикалық және мазмұнды түрде негізделген.

Диссертациялық жұмыстың практикалық маңызы жоғары.

Тиісінше, Жексембаева Наркестің диссертациялық зерттеуі «Қазақстан Республикасын цифрландыру жағдайында адамның ақпараттық құқықтары» тақырыбындағы диссертациялық зерттеуі талаптарға сәйкес келеді және қорғауға жіберілуі мүмкін.

Ғылыми жетекшісі,
профессор
Стамбул университеті,
Заң факультеті

Эмрехан Инал